Energiateollisuus

Teollisuutta vauhdittava asetus - Industrial Accelerator Act

Strategiset teknologiat ja materiaalit

- ET pitää asetuksen tavoitetta vahvistaa eurooppalaisia toimitusketjuja ja omavaraisuutta hyvänä
    - Asetuksen vaikutuksia tulee arvioida **saatavuuden varmistamisen, strategisen autonomian, Unionin kilpailukyvyn ja päästövähennysten** valossa
    - **Poikkeukset ovat avainasemassa.** Nykyiset poikkeukset ovat sopivalla tasolla (enintään 25 % kustannusten nousu, 7 kk viivästys, aiemmat kilpailutukset, toimittajien puute). Puhtaille materiaaleille tarvitaan myös viivästyspoikkeus.
- Keskeisiä asioita on jätetty myöhempiin delegoituihin säädöksiin, mukaan lukien kemianteollisuuden tuotteiden lisääminen soveltamisalaan myöhemmin
- Teollisuuden kiihdyttämisasetus velvoittaa hankkimaan strategisia vähähiiliteknologioita.
    - ➢ Julkisomisteisten ja yksityisten energiayhtiöiden eriarvoinen asema on hankala vähähiiliteknologioiden osalta markkinaneutraaliuden kannalta.
- Asetus velvoittaa strategisten materiaalien hankintaan
    - ➢ Suomi on erityisen hyvä sijoittautumiskohde puhtaiden tuotteiden tuotannolle puhtaan energiajärjestelmämme ansiosta. Puhtaiden tuotteiden markkinat tuovat mahdollisuuksia erityisesti terästeollisuudelle.
    - ➢ 25 % velvoite julkisissa hankinnoissa tarvittavasta teräksestä on realistinen ja sopivalla tasolla.
    - ➢ Teräkselle ei sovelleta EU-alkuperävaatimusta. Pohjoismaisen vetypelkistykseen perustuva teräs tulisi olla etusijalla ulkopuolelta tuotuun teräkseen nähden.
    - ➢ Kustannusten kohtuullinen nousu on hyväksyttävää asetuksen tavoitteiden valossa.

Luvitus

- IAA:ssa esitetään ***tietyille teollisuustoiminnolle luvitussääntelyä*** yleisesti sekä ns. nopean kehittämisalueiden perustamista ja näitä alueita koskevaa erityistä luvitussääntelyä
  - ET tulee tavoitetta sujuvoittaa teollisuuden luvitusta.
  - Tiettyjen teollisuudenalojen erityissääntely luvituksessa saattaa kuitenkin johtaa epätarkoituksen mukaiseen sääntelyyn. Toimialakohtaisia menettelysäännöksiä on jo tällä hetkellä useissa EU-säädöksissä ja lisäksi voimassa on kansallista etusijasääntelyä. Sääntelyn selkeyden ja ymmärrettävyyden kannalta lupamenettelysääntelyn pirstaloituminen on haaste; lähestymistapa voi aiheuttaa päällekkäisyyksiä, epäjohdonmukaisuuksia sekä epäselvyyttä soveltamisalakysymyksiin.
- IAA:n mukaan jäsenvaltioiden on perustettava ***yksi kansallinen asiointipiste*** lupamenettelyille, tehostettava ***sähköistä asiointia*** ja nimettävä ***viranomainen koordinoimaan*** lupamenettelyjä
  - ET katsoo, että asetuksen vaatimukset tältä osin ovat perusteltuja ja tukevat hyvin Lupa- ja valvontavirastolle jo säädettyä ”yhden luukun”-periaatteen tehtävää sekä kehittyvää sähköistä asiointijärjestelmää.
- IAA:n mukaan luvituksen on perustuttava ***yhteen hakemukseen ja lupamenettelyyn,*** missä käsitellään kaikki hankkeen tarvitsemat luvat; menettelyn lopputuloksena on oltava ”kattava päätös”
  - ET ymmärtää kannan varauksellisen suhtautumisen yhteen päätökseen liittyen. Lupamenettely on asetuksen määritelmän mukaan laaja; se kattaa kaikki rakentamiseen sekä käyttöön liittyvät luvat, mukaan lukien rakennus-, kemikaali- ja verkkoonliittymisluvat sekä tarvittavat arvioinnit. Myös ET näkee haasteeksi sen, että kaikki arvioinnit ja luvat voitaisiin käsitellä kerralla, koska tyypillisesti ne jätetään hankekehityksen sallimassa järjestyksessä ja aikataulussa.
  - ET katsoo kuitenkin, että asetuksen ajatus hankekohtaisesti tarkasteltavasta lupakokonaisuudesta on kannatettava. On varmistettava, että asetusehdotuksen tarkoittama kattava päätös ei johda uuteen lupatyyppiin, vaan enemminkin kokoaa ja yhteensovittaa nykyisiä.

Teollisuuden nopean kehittämisen alueet

- IAA:n mukaan jäsenvaltion on ***nimettävä vähintään yksi teollisuuden nopean kehittämisen alue***
  - ET suhtautuu varovaisen myönteisesti teollisen nopean kehittämisen alueisiin.
  - Teollisen nopean kehittämisen alueista ei saa muodostua kynnystä toiminnan aloittamiseen ja toisaalta teollisuuden sijoittuminen alueiden ulkopuolelle tulee säilyä täysin hyväksyttynä.
  - ET katsoo, että ehdotuksessa on samoja elementtejä, kun uusiutuvan energian direktiivin mukaisissa ”nopean kehityksen alueissa”. Kansallisesta menettelystä tuli hyvin raskas (mm. kaksi uutta hallintopäätöstä). On erittäin tärkeää, että IAA:n vastaava menettely on täytäntöönpantavissa kevyemmin.
  - Kannassa on monin kohdin kiinnitetty huomiota nopean kehittämisen alueiden suhteeseen kuntakaavoitukseen. ET yhtyy näkemykseen, että vaikutukset kansalliseen alueidenkäytön suunnitteluun tulisi pyrkiä selventämään. Nopean kehittämisen alueiden nimeäminen voisi kohdistua valtion sijaan tai vaihtoehtoisesti myös kunnille.
- Jäsenvaltion on myönnettävä ***nopean kehittämisen alueelle peruslupa***, joka sisältää ”etukäteisluvitusta” ja kattaa kaikki alueelle sijoittuvien toimintojen tarvittavat luvat ja hyväksynnät, poislukien kuitenkin laitoskohtaiset luvat. Jäsenvaltion tulee toteuttaa kaikki peruslupaan tarvittavat ympäristöarvioinnit.
  - Kannassa on esitetty varauksellinen suhtautuminen peruslupaan ja todettu, että hankkeesta vastaavan tulee vastata arviointimenettelystä. Suomessa luvat ovat ET:n käsityksen mukaan aina laitoskohtaisia lukuunottamatta kaavoitusta, minkä vuoksi asetuksen menettelyllä ei tosiasiassa olisi vaikutusta.
  - Jotta nopean kehityksen alueesta olisi hyötyä toimintojen luvittamiseen, tulisi lähtökohtaisesti alueelle tehtävän SOVA:n kattaa vaikutusten arviointi siten, että erillistä YVA-menettelyä ei enää vaadittaisi.